

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
**Fakulta přírodovědně-humanitní
a pedagogická**

ZÁVĚREČNÁ PRÁCE

Rybářský kroužek jako součást výchovné práce s chlapci ve středisku výchovné péče

Závěrečná práce

Studijní program:

Studijní obor:

Autor práce:

Vedoucí práce:

DVPP Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Studium v oblasti pedagogických věd – vychovatelství

Ing. Zdeněk Bednář

Mgr. Gabriela Čavojská

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Zadání závěrečné práce

Rybářský kroužek jako součást výchovné práce s chlapci ve středisku výchovné péče

Jméno a příjmení: Ing. Zdeněk Bednář
Osobní číslo: P20C00031
Studijní program: DVPP Další vzdělávání pedagogických pracovníků
Studijní obor: Studium v oblasti pedagogických věd – vychovatelství
Zadávací katedra: Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky
Akademický rok: 2020/2021

Zásady pro vypracování:

Cíl závěrečné práce: Zpracování pedagogického projektu, ve kterém se žáci 2. stupně základní školy v internátním středisku výchovné péče naučí prostřednictvím rybářského kroužku základy ochrany přírody a rybaření. Projekt bude primárně zaměřený na motivaci a podporu vhodného trávení volného času těchto chlapců.

Požadavky: Formulace teoretických východisek, příprava a zpracování pedagogického projektu, formulace závěrů.

Metoda: Projekt.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

tištěná/elektronická
Čeština

Seznam odborné literatury:

KALHOUS, Z., a kol., 2009. Školní didaktika. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-571-4.
HOFBAUER, B., 2004. Děti, mládež a volný čas. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-927-5.
SLOMEK, Z., 2010. Etopedie. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského. ISBN 978-80-86723-84-6.
ŠAFRÁNKOVÁ, D., 2011. Pedagogika. 1. vyd. Praha: Grada. Pedagogika. ISBN 978-80-247-2993-0.

Vedoucí práce:

Mgr. Gabriela Čavojská
Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Datum zadání práce:

20. dubna 2021

Předpokládaný termín odevzdání:

15. prosince 2021

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

L.S.

PhDr. Pavel Kliment, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 11. června 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že svou závěrečnou práci jsem vypracoval samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé závěrečné práce a konzultantem.

Jsem si vědom toho, že na mou závěrečnou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé závěrečné práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li závěrečné práce nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má závěrečná práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědom následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

14. prosince 2021

Ing. Zdeněk Bednář

Anotace

Cílem této práce je zpracování pedagogického projektu, ve kterém se žáci 2. stupně základní školy v internátním oddělení střediska výchovné péče naučí prostřednictvím rybářského kroužku základy ochrany přírody a rybaření. Projekt je primárně zaměřený na motivaci a podporu vhodného trávení volného času těchto chlapců. V této práci je popsána problematika poruch chování, edukace etopedických jedinců, výchovy mimo vyučování a volnočasových aktivit. Jsou uvedeny vstupní a ověřovací testy a další dokumenty potřebné pro chod kroužku. Teoretická část práce pojednává o poruchách chování, edukaci etopedických jedinců, o volném času, jeho funkci a o výchově mimo vyučování. Praktická část zahrnuje návrh a popis projektu zaměřeného na vhodné trávení volného času etopedických jedinců.

Klíčová slova

Motivace – rybářství – poruchy chování – volný čas – zájmové činnosti

Annotation

The aim of this work was to develop a pedagogical project, in which the pupils of the 2nd grade of primary school in the boarding department of the center of educational care learn the basics of nature conservation and fishing through the fishing club. The project was primarily focused to motivate and support the appropriate leisure time of these boys. This work describes the issue of behavioral disorders, education of ethopedic individuals, out-of-school education and leisure activities. Entrance and verification tests and other documents necessary for the operation of the club are part of that work. The theoretical part of this thesis deals with behavioral disorders, education of ethopedic individuals, leisure time, its functions and leisure time education. The practical part includes the design and description of a project focused on the appropriate leisure time of ethopedic individuals.

Key words

Motivation – fisheries – behavioral disorders – leisure time – hobby activities

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

atd.	a tak dále
kol.	kolektiv
ks	kus
např.	například
s.	strana
SVP	středisko výchovné péče

OBSAH

OBSAH.....	8
ÚVOD.....	9
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	10
1.1 PORUCHY CHOVÁNÍ.....	10
1.1.1 EDUKACE ETOPEDICKÝCH JEDINCŮ	11
1.2 VOLNÝ ČAS	12
1.2.1 VÝCHOVA MIMO VYUČOVÁNÍ.....	13
2 PEDAGOGICKÝ PROJEKT	16
2.1 CÍLE PROJEKTU	16
2.2 CÍLOVÁ SKUPINA.....	17
2.3 ZAJIŠTĚNÍ PROJEKTU.....	18
2.4 HARMONOGRAM PROJEKTU.....	21
2.5 POPIS JEDNOTLIVÝCH AKTIVIT	22
2.6 VYHODNOCENÍ PROJEKTU.....	28
2.7 DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	31
ZÁVĚR.....	33
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	35
SEZNAM PŘÍLOH.....	36

ÚVOD

Autor této práce je třetím rokem zaměstnán v internátním oddělení Střediska výchovné péče (dále i SVP). Většina zde umístěných chlapců uvádí ve vstupním dotazníku internátního oddělení problémy v oblasti vhodného trávení volného času: závislosti na počítačových hrách, internetu nebo naopak nevhodného chování v rámci part.

Protože je tohle oddělení relativně nově vzniklé, řadu aktivit teprve zahajujeme a postupně naši nabídku činností rozšiřujeme. Nejdříve jsme zakoupili kola, aby bylo možné jezdit na výlety do okolí a nechali jsme také vybudovat dvě workoutová hřiště. Snažíme se u našich klientů vybudovat zájem o volnočasové aktivity. Máme za to, že to může příznivě ovlivnit chování našich klientů.

Cílem této práce je zpracování pedagogického projektu, ve kterém se žáci 2. stupně základní školy v internátním oddělení střediska výchovné péče naučí prostřednictvím rybářského kroužku základy ochrany přírody a rybaření. Projekt bude primárně zaměřený na motivaci a podporu vhodného trávení volného času těchto chlapců. V práci je proto popsána problematika poruch chování, edukace etopedických jedinců, výchovy mimo vyučování a volnočasových aktivit.

Ukazuje se, že i přes různorodost internátní skupiny má řada klientů stejný koníček. Z 33 klientů, kteří dosud prošli internátním oddělením, víme o čtrnácti z nich, které bavilo rybaření nebo se o něj alespoň zajímali. Z tohoto důvodu bude cílem projektu založení rybářského kroužku v SVP. Klienti se v něm budou učit základům ochrany přírody a vod, základům přípravy rybářské výbavy a v závěru samozřejmě i rybaření. S tím pak budou souviset přidružené cíle:

- naučit děti během kroužku rybaření odpočívat a soustředit se
- umožnit jim zažití úspěchu, kterého se jim často ve školním prostředí i doma nedostává
- naučit je novým komunikačním strategiím
- motivovat je a podporovat ve vhodném trávení volného času

Během rybaření budou mít možnost hovořit s dospělými rybáři, ne jako podřízený a nadřízený, ale na stejné úrovni, jako lidé sdílející stejný zájem.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

1.1 PORUCHY CHOVÁNÍ

Poruchy chování jsou často spojeny s nevhodným nebo nedostatečně organizovaným využitím volného času (Pávková, a kol. 2002, s. 10, 15 – 16). Jedinci s poruchou chování porušují sociální normy. Poruchy chování dělíme na čtyři základní skupiny. Jsou to poruchy ve vztahu k rodině, socializované a nesocializované poruchy chování a poruchy opozičního vzdoru. Jedinci s poruchou chování obvykle necítí vinu k důsledkům svého jednání, nemají schopnost udržet přijatelné sociální vztahy a vyznačují se agresivním chováním (Michalová 2011, s. 15 – 16, 21 – 22). Bývají ve zvýšené míře zaměřeni na sebe a uspokojování vlastních potřeb, mívají problém se sebeovládáním, bývají egoističtí a impulzivní a mívají narušené sebehodnocení. Sebehodnocení u nich obvykle neodpovídá realitě, nebývají sebekritičtí a naopak bývají sebevědomí. Takové vystupování může být i obrannou reakcí a snahou o kompenzování problémů (Vágnerová 2012, s. 780, 784 – 785). Tyto projevy chování můžeme rozdělit na disociální, asociální a antisociální (Slomek 2010, s. 19).

Vznik poruch chování ovlivňují čtyři rizikové faktory (Jařabáč 2018, s. 11 – 12):

- 1) rizika, která se pojí s osobností dítěte, jako například nedonošenost dítěte, nízká porodní váha, postižení, nízká inteligence, hyperaktivita, slabé vazby, malé sociální dovednosti, obdiv k násilí, neschopnost prožívat štěstí nebo život v institucionální péči
- 2) rizika, která se pojí s rodinou dítěte, která zahrnují například neúplnou rodinu, nepřítomnost otce, rodinné násilí, manželské spory, kriminalitu rodičů, tvrdé nebo proměnlivé vyžadování kázně ze strany rodičů, zanedbávání, atd.
- 3) rizika, která se pojí se společností, zahrnující například socioekonomické znevýhodnění, život v konkrétní městské části, násilí a kriminální činnost v okolí dítěte, válečné konflikty, obchodování s dětmi, sociální nebo kulturní diskriminaci atd.
- 4) rizika, která se pojí se školou, jako například školní neúspěch, slabá vazba na školu, nevhodné kázeňské prostředky, škodlivé vrstevnické skupiny, šikanování, atd.

1.1.1 EDUKACE ETOPEDECKÝCH JEDINCŮ

Problematikou mládeže s poruchami chování, sociálně narušenou a obtížně vychovatelnou mládeží se zabývá vědní odvětví etopedie. Cílem práce s těmito jedinci je vrátit je zpět k sociální normě, resocializovat je a napravit je. Je nutné řešit jejich vztahové a kontaktní problémy a hodnotový systém. Je potřeba u nich odbourat navyklá nevhodná schémata jednání a vytvořit nové vzorce chování a nové sociálně přijatelné názory. Tato převýchova

se začíná uskutečňovat po umístění do speciálního výchovného zařízení. Jako prostředek převýchovy bývá využívána hra, práce, režim a prostředí. Z forem se využívá výuka ve škole při zařízení nebo například profesní příprava, promyšlená a motivačně laděná výchovně vzdělávací činnost a celá škála zájmových aktivit, výchova mimo vyučování zahrnující například víkendové aktivity a letní prázdninovou činnost nebo jiné formy, jako jsou komunity, veřejně prospěšná činnost, přehlídky zájmových uměleckých činností atd. (Slomek 2010, s. 5, 29 – 30, 35 – 36).

Při léčbě a nápravě takového jedince se jako nejúčinnější ukazuje spojení farmakoterapie a psychoterapie. Farmakoterapie vede ke zlepšení chování, myšlení a učení. Terapie zahrnuje kognitivně behaviorální terapie (pro nácvik žádoucího chování), behaviorální terapie (příklady ze života pro získání žádoucích reakcí a vzorců chování), psychodynamické terapie (pro odhalení myšlenek, vztahů nebo zkušeností ze života jedince s využitím her, výtvarného nebo dramatického projevu), EEG Biofeedback, metodu pevného objetí (pro eliminaci vzteku) a speciální reedukační programy, jako jsou HYPO, KUPOZ a KUMOT pro ovlivnění koncentrace pozornosti a kognitivních funkcí dítěte (Jařabáč 2018, 43 – 46). Při reedukaci jedince s poruchou chování se používají metody:

- převýchova, která využívá odměn a trestů
- zpevnování žádoucích návyků
- pracovní převýchova, která vede k získání pracovních návyků a psychoterapii (Jařabáč 2018, 53)

Při edukaci etopedických jedinců je důležitý také postoj a chování pedagogů a hlavně jeho emocionální reakce na daného žáka. Pokud pedagog změní svůj postoj a chování vůči žákovi, může to vést i ke změně u žáka (Lechta 2016, 374). I přes veškerou snahu

pedagogů, vychovatelů, etopedů a jiných zainteresovaných osob, není úspěch reedukace etopedických jedinců zaručen. Roli hraje také návrat těchto jedinců zpět do původního prostředí. Vhodné je proto pracovat i s rodinou. K tomu mohou sloužit například rodičovské skupiny, které se v pravidelných intervalech setkávají v SVP v Květné nebo ve Svitavách. Účast rodičů je ale dobrovolná a ti často nemají o skupinu zájem.

Edukaci etopedických jedinců řeší různé legislativní dokumenty, například:

- Vyhláška č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních.
- Vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče.
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

1.2 VOLNÝ ČAS

Volný čas je čas, kdy se nevěnujeme činnostem pod tlakem závazků, sociálních rolí, dělby práce nebo nutnosti zachování svého života (Hofbauer 2004, s. 13). Je to čas, kdy se můžeme věnovat činnostem, které vykonáváme rádi, baví nás, přináší nám uspokojení, radost a uvolnění. Mezi tyto činnosti řadíme odpočinek, rekreaci, zábavu, zájmové činnosti, zájmové vzdělávání, dobrovolnou společensky prospěšnou činnost a časové ztráty, které tyto činnosti doprovází. U dětí může vést neorganizování volného času například k experimentování s drogami, překračování zákona, šikaně, krádežím, agresivitě nebo k úrazům. Z nudy přitom mohou ohrozit sebe i své okolí. Jak hospodařit s volným časem se děti často učí od svých nejbližších, hlavně od rodičů a sourozenců. Ovlivnit je mohou také učitelé nebo kamarádi a značný vliv má i sociální prostředí. Protože ještě děti nemají mnoho zkušeností a neznají všechny možnosti, je nutné jejich vedení. To by mělo být nenásilné a nabídka volnočasových činností by měla být pestrá a přitažlivá. Základní podmínkou je, že by měla být účast na volnočasových aktivitách dobrovolná. Zajímavé je, že u dětí s poruchami chování se často objeví jako příčiny špatná

úroveň rodinné výchovy a chudé využití volného času (Pávková, a kol. 2002, s. 9 – 10, 13 – 16), jak již byl popsáno v předchozí kapitole. Důležitý je mimochodem také dostatek času, který rodiče věnují svým dětem. Tento čas může zahrnovat například povídání si nebo umožnění jejich pomáhání v domácnosti nebo na zahradě. Především přístup rodičů totiž ovlivňuje přístup dětí k trávení volného času. Na nevhodném trávení volného času a na přebytku volného času se podílí například nezaměstnanost. To je ale problém nejdříve u mladých lidí po ukončení školy (Hofbauer 2004, s. 38, 62 – 63) a tato práce a projekt se zaměřuje na žáky čtvrté až deváté třídy ZŠ. Klienti SVP svůj volný čas často zorganizovaný nemají. Rodiče je nehlásí do zájmových kroužků a oni sami ani nemají představu o tom, co by je bavilo. Kromě toho se většina z nich v průběhu pobytu přiznává k závislosti na počítačových hrách a na internetu.

Volný čas má několik základních funkcí. Například si ve volném čase můžeme vykompenzovat své pracovní nezdary a neúspěchy tím, že děláme činnosti, které nám jdou, umíme je a baví nás. Navíc si můžeme vybit svůj vztek při nějaké činnosti. Také se ve volném čase učíme komunikovat s lidmi na různých úrovních, sebezdokonalujeme se díky novým prožitkům, zážitkům, znalostem, zkušenostem a rozvoji své osobnosti a získáváme nové znalosti a poznatky. Asi mezi hlavní funkce se řadí rekreace a regenerace, při které nabíráme nové síly při spánku a odpočinku (Prokešová 2002, s. 11 – 12).

1.2.1 VÝCHOVA MIMO VYUČOVÁNÍ

Výchova a vzdělávání jsou předmětem pedagogiky a obě složky spolu úzce souvisí. Výchova je součástí vzdělávání a naopak vzdělávání je součástí výchovy. Samotná výchova

je celoživotní proces, který připravuje lidi pro rozvíjení určité společnosti. Připravuje jedince na život, práci, osvojování sociálních rolí a sebevýchovu. Je to záměrný proces, který umožňuje rozvoj a změnu jedince v návaznosti na jeho potřeby, dispozice a sociální vztahy. Je prostředkem k harmonickému rozvoji osobnosti (Šafránková 2011, s. 21, 27 – 30).

Výchova mimo vyučování je taková výchova, která se odehrává mimo povinné vyučování, mimo bezprostřední vliv rodiny, zajišťuje ji nějaká instituce a uskutečňuje se ve volném čase. Tento typ výchovy se kladně podílí na výchově v mnoha oblastech. Například formuje hodnotné zájmy, vede k uspokojení a kultivování řady lidských potřeb, rozvíjí specifické schopnosti a upevňuje žádoucí morální vlastnosti, rozvíjí potřebu celoživotního vzdělávání člověka, přispívá k prevenci společensky nevhodných a škodlivých forem chování a je formou prevence agresivity, záškoláctví, drogové závislosti, gamblerství, atd. Funkce výchovy mimo vyučování jsou výchovně-vzdělávací, preventivní, zdravotní a sociální. Na výchově dítěte se podílí nejdříve rodina, potom školy a školská zařízení, instituce pro výchovu mimo vyučování a jiné subjekty. Výchova mimo vyučování je spojena s několika zásadami a požadavky, kterými jsou (Pávková, a kol. 2002, s. 33, 37 – 39, 46 – 48):

- zásada soustavnosti a cílevědomosti
- zásada poslušnosti
- zásada aktivity
- zásada přiměřenosti
- zásada vyzdvihování kladných rysů osobnosti
- požadavek pedagogického ovlivňování volného času
- požadavek jednoty a specifčnosti vyučování a výchovy mimo vyučování
- požadavek dobrovolnosti
- požadavek aktivity
- požadavek seberealizace
- požadavek pestrosti a přitažlivosti
- požadavek zajímavosti a zájmovosti
- požadavek citlivosti a citovosti
- požadavek orientace na sociální kontakt
- požadavek efektivity
- požadavek kvality a evaluace

Například zásada aktivity a požadavek pedagogického ovlivňování volného času se propojují v názoru, že se děti mají setkávat s pojmy v autentických, běžných situacích. Zjistí tak například, jak s vědomostmi pracují odborníci z daného oboru (Kalhous, a kol. 2009, s. 168). Právě to bude potřeba i v případě popisovaného projektu, ale tam

ve skutečnosti dojde k propojení většího množství zásad a požadavků. Při autentickém učení, které má blízko k projektové výuce, dochází k řešení skutečných problémů, mezipředmětovým vazbám, zvyšování jazykových a komunikačních kompetencí atd. Navíc je při takovém učení potřeba, aby se novým dovednostem naučili jak žáci, tak i jejich učitelé nebo vychovatelé. Projekty mají o něco komplexnější charakter. Bývají úzce spojené s praxí a musí být pro žáky zajímavé a významné, aby se mohli identifikovat s jejich řešením. Projekty bývají založené na předpokladu, že na nich žáci pracují z vlastního zájmu, protože je daná činnost baví a bez potřeby vnější motivace. Učební projekty mají za cíl vést ke konkrétním výsledkům, získání poznatků, kvalifikaci a nakonec k odměně vyplývající z řešení. Projekt se navíc vyznačuje současnou prací na více předmětech (Kalhous, a kol. 2009, s. 169, 299 – 300). Právě takové učení je pro naše potřeby nápravy jedinců s poruchami chování, žádoucí. Konkrétně Rybářský kroužek bude kombinací autentického učení a skupinového projektového vyučování, které bude mít za cíl propojit ochranu přírody s teoretickými i praktickými znalostmi o rybaření.

Součástí výchovy mimo vyučování jsou také zájmové činnosti (Pávková, a kol. 2002, s. 92). Zájmy můžeme rozdělit do pěti skupin podle (Prokešová 2002, s. 16 – 17):

- úrovně činnosti, hlavně podle intenzity zájmu dítěte
- časového trvání, mohou být trvalé, krátkodobé, dočasné nebo přechodné
- zaměření pozornosti na zájem v souvislosti s úspěšností dítěte
- společenských norem rozlišujeme žádoucí a nežádoucí zájmy dítěte
- obsahu, kde se může jednat o společensko-vědní, pracovní-technické, přírodovědně-ekologické, esteticko-výchovné, tělovýchovné nebo sportovní a turistické zájmy

Projekt realizovaný v rámci této závěrečné práce je možné zařadit mezi zájmové činnosti přírodovědné. Vede k prohloubení vědomostí o přírodě a zároveň vede k pěstování vztahu k ochraně přírody. Zájmové činnosti jsou takové činnosti, které jsou zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů a schopností jedinců. Zároveň se podílí na jejich rozvoji osobnosti a správné společenské orientaci (Pávková, a kol. 2002, s. 92, 95).

2 PEDAGOGICKÝ PROJEKT

V následující části bude popsán návrh a realizace pedagogického projektu – rybářský kroužek pro klienty SVP.

2.1 CÍLE PROJEKTU

Cílem projektu je založení rybářského kroužku v SVP. Klienti se v něm budou učit základům ochrany přírody a vod, základům přípravy rybářské výbavy a v závěru samozřejmě i rybaření. S tím pak budou souviset přidružené cíle:

- naučit děti během kroužku rybaření odpočívat a soustředit se.
- umožnit jim zažít úspěchu, kterého se jim často ve školním prostředí i doma nedostává.
- naučit je novým komunikačním strategiím.

Projekt bude primárně zaměřený na motivaci a podporu vhodného trávení volného času těchto chlapců.

Učební plán

Učební plán musí obsahovat plán pro teoretickou a praktickou část výuky. Po dokončení kurzu by měl každý jedinec znát:

- členění ryb na kaprovité, dravé, bílé a lososovité a pozná je podle vzhledu
- dobu hájení, způsoby i zakázané způsoby lovu
- povolený počet a hmotnost ulovených ryb
- práva a povinnosti rybáře a jaké dokumenty musí mít u sebe
- jak zacházet s ulovenou rybou
- zásady udržování čistoty u vody a ve vodě
- rybářské řády a rybářská stráž

Z praktických dovedností bude znát:

- jaké jsou druhy prutů a navijáků a jak je navazovat
- jaké jsou signalizátory záběru, stojany a vidličky
- jaké jsou rybolovné techniky
- rybářské uzly a bude umět navazovat háčky a obratlíky
- nahazování, míchání krmicích směsí a chystání návnad

Na závěr by měl být každý jedinec schopný zvládnout test teoretických znalostí, připravit se samostatně na rybolov a zvládnout rybolov včetně navazování, měření a vážení úlovku, jeho usmrcení a následné čištění a vykuchání.

2.2 CÍLOVÁ SKUPINA

V internátním oddělení SVP pečujeme o chlapeckou skupinu maximálně osmi žáků s různými problémy. Zejména jsou to problémy v oblasti poruch chování a emocí. Většinou jsou to chlapci od páté do deváté třídy ZŠ. Zcela výjimečně přijímáme i vyspělejší žáky čtvrtých ročníků.

Projekt Rybářský kroužek byl v SVP oficiálně zahájen na začátku října. Od té doby do konce listopadu se ho dosud zúčastnilo třináct jedinců ve věku 11 až 14 let. Byly to žáci šestých

a sedmých tříd základních škol:

- chlapec 11 let: poruchy chování – nerespektování autorit
- chlapec 11 let: psychická porucha – ADHD/hyperkinetický syndrom
- chlapec 12 let: poruchy chování – nerespektování autorit, agresivita; psychická porucha – ADHD/hyperkinetický syndrom; ostatní – kázeňské problémy
- chlapec 12 let: poruchy chování – trestná činnost, ostatní – poruchy učení
- chlapec 12 let: poruchy chování – nerespektování autorit, agresivita; psychická porucha – emoční labilita; ostatní – kázeňské problémy, porucha vztahové vazby (attachementu)

- chlapec 12 let: poruchy chování – nerespektování autorit; psychická porucha – ADHD/hyperkinetický syndrom; ostatní – nedůsledná výchova a kázeňské problémy
- chlapec 13 let: poruchy chování – záškoláctví; ostatní – netolismus, nedůsledná výchova
- chlapec 13 let: psychická porucha – ADHD/hyperkinetický syndrom; ostatní – netolismus, nedůsledná výchova, poruchy učení, kázeňské problémy
- chlapec 13 let: poruchy chování – nerespektování autorit; psychická porucha – jiná psychická porucha; ostatní – netolismus, nedůsledná výchova, kázeňské problémy.
- chlapec 13 let: poruchy chování – nerespektování autorit, trestná činnost, návykové látky, útěky, toulání; ostatní – nedůsledná výchova, kázeňské problémy
- chlapec 13 let: poruchy chování – agresivita, ostatní – netolismus
- chlapec 13 let: poruchy chování – nerespektování autorit, agresivita; sociální důvody – závislost zákonných zástupců
- chlapec 14 let: poruchy chování – záškoláctví, nerespektování autorit; sociální důvody – rozvod, rozchod; ostatní – oběť šikany, poruchy učení

2.3 ZAJIŠTĚNÍ PROJEKTU

Materiálové a prostorové zajištění

Klientům SVP bude k dispozici veškerý materiál a pomůcky potřebné pro náplň rybářského kroužku. Toto vybavení bude pořízeno a zapůjčováno žákům jako erární. Před zahájením projektu proto bude potřeba na Obecním úřadě v Květné vyjednat „Pověření k lovu na udici“ neboli rybářské povolení k lovu ryb na rybníce v Květné. Po zajištění rybářského oprávnění bude nutné zajistit základní vybavení pro chod kroužku na počet klientů a sepsání základních dokumentů včetně učebního plánu.

Základní vybavení, které bude potřeba zajistit pro chod kroužku:

- pruty
- navijáky
- stoličky
- návnady a nástrahy

- ručníky
- usmrcovače ryb
- tašky na úlovky
- podběráky
- peany nebo vyprošťovače háčků
- propisovací tužky
- metry
- vlasce
- háčky
- nástěnnou tabuli s vyobrazením ryb našich vod

Každý účastník kroužku bude vybaven kartičkou se soupisem náležitostí k rybolovu.

Teoretická výuka bude probíhat ve společenské místnosti internátu, která je vybavená flipchartem, tabulí, počítačem, televizí a velkým stolem. Bude tady možné psát vstupní dotazníky i závěrečné testy, pouštět video záznamy, psát zápisy na tabuli.

Pro lepší zapamatování budou na nástěnce na chodbě umístěné obrázky ryb spolu s jejich názvy. Klienti tak budou moci vnímat informace i mimo průběh rybářského kroužku.

Nácvik praktických dovedností bude za nepříznivého počasí v prostoru dílen, které jsou na internátu a za příznivého počasí na dvoře před internátem nebo přímo u rybníku v Květné. Nebude potřeba zajišťovat prostory mimo internát.

Personální zajištění

Kroužek povede vychovatel s praktickými zkušenostmi a s rybářským povolením. V případě teoretické výuky nebude potřeba další personál. V případě aktivit u rybníka se budou kroužku účastnit dva vychovatelé, aby bylo možné zajistit bezpečnost.

Kroužek budou zajišťovat vychovatelé ve službě, proto není potřeba zajišťovat smlouvy s externími pracovníky.

Finanční zajištění

V rámci projektu, který je předmětem této práce, budou veškeré náklady hrazeny z dotace ze státního rozpočtu. Jedná se zejména o:

- učební pomůcky pro teoretickou část přípravy dětí – nástěnná tabule s vyobrazením ryb, kniha – atlas ryb
- psací pomůcky, metry a další potřebné „drobnosti“
- základní vybavení pro rybolov
- rybářské lístky, povolenky apod.

Pro stanovení cen jsme zkontrolovali nabídky několika obchodů, dostupných v místě (kritériem byla cena a možnost servisu, případně jednoduché reklamace). Na základě toho byly předběžně stanoveny ceny pro pořízení potřebného vybavení:

pomůcka	cena za ks	ks	celkem
prut	2000	10	20000
naviják	2000	10	20000
stolička	1000	10	10000
podběrák	500	10	5000
taška na úlovky	400	10	4000
drobné doplňky (návnady, nástrahy, háčky, vlasce, metry, usmrcovače ryb)	1300	10	12000

Při počítání nákladů na projekt jsme vycházeli z počtu 10. Důvodem tohoto počtu je jedna výchovná skupina o maximálním počtu 8 dětí, která má k dispozici 1 – 2 vychovatele. Položkové ceny jsou po konzultaci s ekonomickým oddělením SVP stanoveny pro účely tohoto projektu jako maximální možné.

Personální náklady nebude třeba řešit. Kroužek povede vždy vychovatel ve službě. Jeho mzdu proto není třeba řešit žádnou dohodou ani jiným způsobem.

Celkové náklady na projekt:

učební pomůcky			8000,00
psací pomůcky, metry apod.	150,00	10 ks	1500,00
základní vybavení pro rybolov			70000,00

rybářské lístky, povolenky	450,00	10 ks	4500,00
celkové náklady			84000,00

Zde uvedené náklady vychází z možnosti financovat kroužek plně, to znamená, že každé dítě má k dispozici kompletní vybavení. V případě, kdy by nebylo možné hradit výdaje plně, bude možné snížit počet některých kusů ve vybavení (např. není nutné, aby každé dítě mělo samostatný podběrák...).

2.4 HARMONOGRAM PROJEKTU

Cílem projektu bude založení rybářského kroužku v SVP. Klienti se v něm budou učit základům ochrany přírody a vod, základům přípravy rybářské výbavy a rybaření. Budou se učit odpočívat a soustředit se, budou mít možnost zažít úspěch a budou se učit novým komunikačním strategiím.

Projekt Rybářský kroužek bude úplně novou činností, která se ani z části v SVP nikdy nerealizovala. Proto bude především potřeba nově nakoupit kompletní sady vybavení pro všechny klienty. Od cenových kalkulací materiálového vybavení a finančních možností SVP se bude odvíjet další postup při realizaci kroužku.

Posloupnost činností při realizaci projektu bude následující:

1. sepsat soupis vybavení potřebného pro chod kroužku
2. zjistit finanční možnosti („strop“) SVP pro nákup materiálu
3. zjistit cenové kalkulace vybavení potřebného pro chod kroužku
4. zajistit nákup vybavení potřebného pro chod kroužku
5. zajistit na Obecním úřadu v Květné „Pověření k lovu na udici“ (viz příloha č. 5) pro deset osob (8 klientů a 2 vychovatelé)
6. vytvořit dokumenty: Vstupní dotazník (viz příloha č. 2); Ověřovací test (viz příloha č. 3); Kartu se soupisem materiálního vybavení (viz příloha č. 4); Učební plán (viz příloha č. 1)
7. vytvořit osnovu činností pro jednotlivé lekce podle učebního plánu (viz kapitola 2.5)

8. vytvořit nástěnku k procvičování ryb, která bude umístěná na chodbě internátu (viz přílohy č. 6 a 7)
9. samotná realizace projektu podle učebního plánu.

Protože doba pobytu klientů v SVP bývá zpravidla osm týdnů, odpovídá náročnost projektu

a dotace lekcí této době. Kroužek bude realizován jednou až dvakrát týdně v závislosti na směnnosti vychovatelů, vždy v odpoledních hodinách mezi 16:00 – 18:00, tedy v čase mezi odpoledním vyučováním a večerí.

2.5 POPIS JEDNOTLIVÝCH AKTIVIT

Aktivity, kterým se budou klienti v Rybářském kroužku věnovat, budou teoretické i praktické a odvíjí se od cíle projektu. Ve zkratce jsou shrnuty v učebním plánu (viz příloha č. 1).

V době mimo kroužek si klienti budou moci opakovat informace o základních druzích sladkovodních ryb díky nástěnce umístěné na chodbě internátu. Při této aktivitě budou na nástěnce umístěny obrázky sladkovodních ryb, které budou opatřené otočenými cedulkami s informacemi o těchto rybách. Klienti si tak budou moci ověřit, zda si informace pamatují správně či nikoli, nebo si je budou moci nově zjistit (viz přílohy 6 a 7).

Náplň jednotlivých lekcí se soupisem aktivit

Úvodní lekce

- Cíl: seznámení s projektem, sdělení cílů výuky, vyplnění úvodního dotazníku, školení BOZP.
- Metody: výklad, diskuze, vysvětlení, dotazník, dotazování, předvádění.
- Pomůcky: dotazník (viz příloha č. 2), nástěnná tabule „Ryby našich vod“, psací potřeby, vybava rybáře (rybářský lístek, povolenka a rybářský řád, členská legitimace, pean, vyprošřovač háčků, podběrák, metr, propisovačka, rybářský prut a naviják, návnady a nástrahy, vezírek, ručník, usmrcovač ryb, taška na úlovky,

rybářská stolička), kartičky se soupisem vybavení rybáře (viz příloha č. 4), učební plán, dokument se školením BOZP.

- **Náplň:** první schůzka bude mít teoretický charakter. Vychovatel seznámí klienty s bezpečností práce, chováním při teoretické výuce a při praktických činnostech mimo společenskou místnost - klienti se podepíší na dokument s BOZP, kde potvrdí, že byli proškoleni. Potom jim vysvětlí, co se budou na kroužku učit, jakým způsobem budou pracovat, co je čeká podle učebního plánu (viz příloha č. 1) a jaké jsou cíle kroužku v průběhu osmi týdnů jeho konání. Klienti vyplní vstupní dotazník, aby měl vychovatel představu, jaké jsou vstupní znalosti klientů. Metodou výkladu jim vysvětlí, co to je rybaření, metodou předvádění jim ukáže základní výbavu rybáře a metodou vysvětlení její použití. Pro lepší zapamatování informací o povinné výbavě rybáře bude každý klient vybaven kartičkou se soupisem vybavení rybáře (viz příloha č. 4). Závěrem metodou dotazování zjistí, jestli klienti všechno pochopili a jestli nemají nějaké dotazy.

Druhá lekce

- **Cíl:** seznámit klienty s kaprovitými rybami (kaprem, karasem a amurem), vysvětlit měření ryb, objasnit, co to je doba hájení a jaké jsou rozlišovací znaky u ryb. Naučit klienty sestavit prut, naučit je správně používat naviják, seznámit klienty s typy prutů.
- **Metody:** výklad, diskuze, vysvětlení, instruktáž, předvádění, cvičení.
- **Pomůcky:** nástěnná tabule „Ryby našich vod“, počítač na přehrání videa, nástěnka s obrázky a popisky ryb, metr, ryba vystřižená z papíru, prut, naviják, vlasec, karabinka, prut kaprářský, prut na vláčenou, prut pstruhový, prut teleskopický, prut dvoudílný.
- **Náplň:** vysvětlení, co jsou to kaprovité ryby a jaké jsou u nich rozlišovací znaky při použití nástěnné tabule a s instruktážním videem dostupným na youtube.cz. Procvičení kaprovitých ryb pomocí aktivity na nástěnce, kde budou zobrazeny ryby a popisky k nim budou obrácené textem do zadní strany (viz přílohy č. 6 a 7). V praktické části bychom si nejdříve ukázali typy prutů a vysvětlili si na nich, jak se od sebe liší (Prut kaprářský je delší, protože je potřeba hodit návnadu co nejdál a je nutné dosáhnout větší páky, prut pstruhový je kratší, protože se návnada hází na kratší vzdálenost, zpravidla v proudící vodě.). Při další aktivitě budou mít klienti z papíru vystřiženou rybu, kterou budou pomocí svinovacího metru měřit, měří

se od hlavy k ocasní ploutvi a naučí se tak správně měřit úlovky. Hlavní částí lekce bude sestavování prutu s navijákem. Klienti se budou učit navazovat vlasec, karabinu a přidělovat návnadu (viz příloha č. 8). Po této lekci budou klienti seznámeni se všemi základními teoretickými i praktickými informacemi o rybaření.

Třetí lekce

- Cíl: seznámit klienty s kaprovitými rybami (línem a tolstolobikem) a s bílými rybami (cejn a plotice). Naučit klienty rozpoznat signalizátory záběru, naučit je používat rybářské stojany a vidličky na držení prutů.
- Metody: výklad, diskuze, vysvětlení, instruktáž, předvádění, cvičení.
- Pomůcky: nástěnná tabule „Ryby našich vod“, nástěnka s obrázky a popisky ryb, počítač na přehrání videa, signalizátory „policajt“, „plovák“, elektronický signalizátor („pípák“), vidličky, držák na pruty, pruty, kbelík nebo lavor.
- Náplň: zopakování, co jsou to kaprovité ryby a jaké jsou u nich rozlišovací znaky při použití nástěnné tabule a s instruktážním videem dostupným na youtube.cz. Procvičení kaprovitých ryb pomocí aktivity na nástěnce, kde budou zobrazeny ryby a popisky k nim budou obrácené textem do zadní strany (viz přílohy č. 6 a 7). Při praktické části se klienti budou učit rozpoznávat signalizátory záběru, rozlišujeme typy „policajt“, „plovák“, elektronický signalizátor („pípák“), chytání „na bublinu“, která funguje na principu plováku. Aktivita bude nejdříve zaměřená na ukázkou jednotlivých signalizátorů v učebně a následně si klienti vyzkouší používat jednotlivé typy signalizátorů ve vodě, například v lavoru na dvoře u internátu (viz příloha č. 8). V závěru lekce budou klienti sestavovat stojany a vidličky na držení prutů, které se skládají z několika částí. Tuto aktivitu podle počasí absolvují ve společenské místnosti nebo na dvoře internátu.

Čtvrtá lekce

- Cíl: seznámit klienty s dravými rybami (sumcem, štikou, bolenem, candátem a okounem). Naučit klienty různým rybolovným technikám (položená, plavaná, přívlač, čeřinkování, muškaření, hlubinná přívlač).
- Metody: výklad, diskuze, video, vysvětlení, instruktáž, předvádění, cvičení.
- Pomůcky: nástěnná tabule „Ryby našich vod“, nástěnka s obrázky a popisky ryb, počítač na přehrání videa, olůvka, návnady, pruty s příslušenstvím, krmítka, punčošky.

- **Náplň:** metodou vysvětlování s použitím nástěnné tabule „Ryby našich vod“ naučit klienty rozpoznávat základní sladkovodní dravé ryby našich vod a vysvětlit jim, proč je označujeme jako dravé, v čem se liší například od kaprovitých. Ukázat video z dostupných videí na youtube.cz, kde si ukážeme základní dravé ryby (sumec, štika, bolen, candát, okoun). Procvičení dravých ryb pomocí aktivity na nástěnce, kde budou zobrazeny ryby a popisky k nim budou obrácené textem do zadní strany (viz přílohy č. 6 a 7). Klientům bude ukázáno pomocí videa, jaké jsou rybolovné techniky, prakticky si následně tuto činnost vyzkouší prakticky na rybníku v Květné. Nejdříve jim vychovatel tyto techniky předvede a následně si je samostatně vyzkouší při praktickém cvičení klienti. Závěrem lekce si ukážeme, jak se chová návnada ve vodě. Tuto aktivitu je možné absolvovat u rybníka nebo i ve společenské místnosti, kde postačí větší průhledná nádoba s vodou.

Pátá lekce

- **Cíl:** seznámit klienty s rybami (úhoř, sumeček americký, mník, parma, hrouzek). Naučit klienty vázat uzly a vázat háčky.
- **Metody:** výklad, diskuze, vysvětlení, instruktáž, předvádění, cvičení.
- **Pomůcky:** nástěnná tabule „Ryby našich vod“, nástěnka s obrázky a popisky ryb, počítač na přehrání videa, vlasec, háčky, nůžky.
- **Náplň:** metodou vysvětlování s použitím nástěnné tabule „Ryby našich vod“ naučit klienty rozpoznávat úhoře, sumečka amerického, mníka, parmu a hrouzka. Vysvětlit jim, kde se mohou s těmito rybami setkat (rybník, řeka, atd.). Ukázat video z dostupných videí na youtube.cz, kde si tyto ryby ukážeme. Procvičení ryb pomocí aktivity na nástěnce, kde budou zobrazeny ryby a popisky k nim budou obrácené textem do zadní strany (viz přílohy č. 6 a 7). Při praktické části se budou klienti učit vázat uzly a háčky. Tato aktivita jim bude nejdříve názorně předvedena vychovatelem a následně si ji prakticky sami vyzkouší. Uzlů si ukážeme několik, ale klienti se budou prakticky učit hlavně uzel „tesařský“, který je z těch jednodušších.

Šestá lekce

- **Cíl:** seznámit klienty s lososovitými rybami (pstruh, siven, losos). Naučit klienty montáže (rybolovnou techniku plavanou a vázání háčků).
- **Metody:** výklad, diskuze, vysvětlení, instruktáž, předvádění, cvičení.

- Pomůcky: nástěnná tabule „Ryby našich vod“, nástěnka s obrázky a popisky ryb, počítač na přehrání videa, vlasec, karabinky, olůvka, háčky, plováky, gumičky.
- Náplň: metodou vysvětlování s použitím nástěnné tabule „Ryby našich vod“ se klienti budou učit rozpoznávat pstruha (obecný a duhový), sivena a lososa. Bude jim vysvětleno, kde se mohou s těmito rybami setkat (rybník, řeka, atd.). V dalším kroku se podívají na video z dostupných videí na youtube.cz, kde si tyto ryby prohlédnou. Procvičí si ryby pomocí aktivity na nástěnce, kde budou zobrazeny ryby a popisky k nim budou obrácené textem do zadní strany (viz přílohy č. 6 a 7). Pomocí výkladu s videem a s praktickou ukázkou jim bude objasněno, co to je montáž, naučí se „dvoumontáže“ (Je to metoda, kdy se loví s plovákem nebo i bez plováku.) a metodu „plavaná“ (Při této metodě je vlasec prostrčený plovákem a na konci je olůvko a háček s návnadou). Nejdříve tyto techniky montáží předvede ve společenské místnosti vychovatel a následně si je prakticky vyzkouší klienti.

Sedmá lekce

- Cíl: naučit klienty, co jsou to rybářské řády (vysvětlit jim, jaké jsou povolené a zakázané způsoby lovu, co obsahuje povinná výbava rybáře, objasnit, jaké jsou limity pro počet a hmotnost ulovených ryb). Naučit rybářské montáže (rybolovnou techniku položenou a vázání háčků).
- Metody: výklad, diskuze, vysvětlení, instruktáž, předvádění, cvičení.
- Pomůcky: brožura „Rybářské řády“, vlasec, karabinky, krmítka, olůvka, háčky, gumičky.
- Náplň: ukázat klientům knížku o Rybářských řádech, ve které jsou uvedeny veškeré informace potřebné pro rybolov. Klienti budou pomocí výkladu seznámeni s povolenými a zakázanými způsoby lovu, dozví se, jestli jim může být při porušení pravidel zabaven úlovek nebo rybářská povolenka, budou seznámeni s limity rybolovu (kolik je možné si ponechat ulovených ryb), atd. Klienti budou seznámeni s rybářskou montáží na položenou (Je to metoda, kdy se loví bez plováku. Při této metodě je na vlasci olůvko, krmítka, které rybu přiláká a z krmítka vedou dva nebo tři další návazce s háčkem, na kterém je další návnada). Nejdříve tyto techniky montáží předvede ve společenské místnosti vychovatel a následně si je prakticky vyzkouší klienti.

Osmá lekce

- Cíl: naučit klienty, co jsou to rybářské řády (co to je rybářská stráž, jaké jsou celoročně hájené ryby a živočichové). Zopakovat rybářské montáže (vázání háčků a obratlíků).
- Metody: výklad, vysvětlení, předvádění, scénka (hra), cvičení, samostatná práce.
- Pomůcky: brožura „Rybářské řády“, pruty, krmítka, háčky, karabinky, olůvka, návnady, povinná výbava rybáře
- Náplň: vysvětlit klientům, co to je rybářská stráž a jaké jsou její pravomoci. Rybářská stráž kontroluje plnění rybářského řádu. Formou scének si klienti procvičí, co jim může rybářská stráž kontrolovat a co ne. Metodou vysvětlování seznámit klienty s rybami, které jsou celoročně hájené. Do této skupiny patří například lososi, raci nebo škeble rybníční. Formou kvízu si klienti procvičí informace o hájených rybách a živočiších. Při praktické části si každý klient vylosuje dva typy rybářských montáží a předvede, jak si tyto montáže pamatuje. Následně proběhne lov na rybníku v Květné, kdy si každý žák samostatně naváže prut s návnadou a pokud bude jeho lov úspěšný, vyzkouší si měření ryb v praxi.

Devátá lekce

- Cíl: naučit klienty zacházet s ulovenou rybou, vysvětlit jim, jaká jsou práva rybáře a jaké má povinnosti, vysvětlit jim, jak udržovat čistotu vody a jak udržovat čistotu u vody. Naučit je házení na cíl (nahazování). Vysvětlit, jaké jsou možnosti krmení ryb (krmící směsi, nástraha, návnada).
- Metody: výklad, diskuze, vysvětlení, instruktáž, předvádění, cvičení.
- Pomůcky: povinná výbava rybáře, ukázkové návnady a nástrahy.
- Náplň: na internátu si podle kartičky s povinnou výbavou připraví každý klient své vybavení a nachystá se na lov u rybníka. U rybníka budou klientům ukázány různé typy návnad a nástrah a budou seznámeni s jejich výhodami a nevýhodami a hlavně s jejich použitím. Následně si každý klient vybere podle těchto informací vhodnou návnadu a připraví si své stanoviště k lovu ryb. Při prvním úlovku si klienti prakticky vyzkouší měření ryb a následně budou prakticky seznámeni se zacházením s úlovkem (např. vyjmutí háčku, uložení do vezírku, případně navrácení do vody). Po ukončení rybolovu budou ještě klienti informováni

metodou výkladu a diskuze o udržování čistoty u vody a při zpáteční cestě na internát proběhne diskuze o možnostech udržování čistoty vod.

Desátá lekce

- Cíl: zvládnout vyplnit závěrečný test znalostí, absolvovat praktickou zkoušku z rybolovu (příprava, navazování, rozpoznání, vážení, atd.).
- Metody: test, cvičení, samostatná práce.
- Pomůcky: ověřovací testy, psací potřeby, erární vybavení rybáře pro klienty (podle karty s povinnou výbavou rybáře, viz příloha č. 4), fotoaparát.
- Náplň: klienti se posadí ve společenské místnosti tak, aby měl každý svůj prostor a neměl možnost opisovat a vyplní ověřovací test. Poté si zabalí věci podle kartičky s povinnou výbavou rybáře (viz příloha č. 4). Klienti se spolu s vychovatelem vydají k rybníku v Květné, kde prokážou své praktické znalosti a dovednosti (viz příloha 8). Budou se při samostatné činnosti věnovat lovu ryb. Vychovatelé pořídí z této závěrečné aktivity fotodokumentaci, aby měli klienti fotografie z kroužku na památku. Na závěr proběhne vyhodnocení průběhu rybolovu s poskytnutím zpětné vazby, jak si klient při činnostech vedl.

Hodnocení každé lekce bude součástí večerních komunit, při kterých zaměstnanci SVP spolu s klienty shrnují průběh dne, úspěchy a neúspěchy chlapců a poskytují si zpětnou vazbu. Po závěrečné lekci proběhne komunita, při které chlapci shrnou, jak si dle svého soudu vedli jak z hlediska chování, tak po praktické stránce, při samostatných činnostech a při testu. Vychovatelé jim poté poskytnou zpětnou vazbu, zda to vidí stejně, lépe, nebo naopak vidí prostor pro zlepšení.

2.6 VYHODNOCENÍ PROJEKTU

Vyhodnocení realizační části

Nejdříve bylo potřeba kroužek zajistit:

- zjistit, jaký rozpočet bude na jeho fungování potřeba.
- zajistit nákup materiálu.
- domluvit spolupráci kolegů.

- vyjednat pověření k lovu ryb na Obecním úřadu v Květné.

Ve spolupráci s ekonomickým oddělením a vedením SVP jsme zajistili nákup potřebného vybavení. Celkové náklady na zprovoznění kroužku činily 84.000,- Kč. Veškeré náklady byly hrazeny z dotace ze státního rozpočtu.

Dále bylo potřeba seznámit s činností kroužku kolegy a zejména druhého vychovatele, který se podílel na zajištění chodu kroužku. Kroužek zajišťují vychovatelé ve službě, proto nebylo potřeba zajišťovat smlouvy s externími pracovníky.

Poté byla domluvena schůzka se starostou obce a došlo k vyjednání pověření k lovu ryb, abychom mohli s našimi klienty projekt realizovat na místním rybníku.

V dalším kroku bylo potřeba vytvořit dokumenty potřebné pro realizaci kroužku:

- vstupní dotazník (viz příloha č. 2)
- ověřovací test (viz příloha č. 3)
- kartu se soupisem materiálního vybavení (viz příloha č. 4)
- učební plán (viz příloha č. 1).
- vytvořit osnovu činností pro jednotlivé lekce podle učebního plánu (viz kapitola 2.5).
- vytvořit nástěnku k procvičování ryb, která bude umístěná na chodbě internátu (viz přílohy č. 6 a 7).

Testy vytvořené pro Rybářský kroužek se opírají o test Českého rybářského svazu „Test na přezkoušení uchazečů pro získání kvalifikace pro vydání prvního rybářského lístku a přijetí za člena ČRS“. Veškeré dokumenty byly vytvořeny v programu Microsoft Office Word. Před zahájením kroužku byly vytisknuty vstupní dotazníky a ověřovací testy, vytvořeny a zalaminovány kartičky pro klienty se soupisem nutného vybavení, byl připraven učební plán, který byl vyvěšen v místnosti a byla vytvořena nástěnka pro potřeby kroužku a k opakování mimo kroužek, která byla umístěna na chodbě.

Veškeré výše uvedené činnosti byly realizovány v září akademického roku 2021/2022. Teprve poté byla možná samotná realizace projektu. Činnost kroužku jsme oficiálně spustili 1. října a výuka probíhala podle učebního plánu.

Vyhodnocení projektové části

Projekt rybářský kroužek se podařilo zajistit finančně, materiálně i personálně. Díky tomu se podařilo projekt realizovat, a to od října školního roku 2021/2022. Výukové lekce se pak podařilo realizovat dle stanoveného harmonogramu a učebního plánu. S ohledem na směnnost zaměstnanců internátního oddělení, odjezdy a příjezdy chlapců a průběžné obměňování skupiny, se nepodařilo kroužek realizovat ve stabilním času.

V průběhu jednotlivých lekcí se podařilo klienty seznámit se základními druhy sladkovodních ryb našich vod, podařilo se jim vysvětlit rybářské techniky a techniku navazování prutů atd. Podařilo se také realizovat rybolov u rybníka a praktickou výuku na ulovených kaprech.

Při závěrečném ověřovacím testu se ukázalo, že si klienti lépe pamatují praktické činnosti, než ty teoretické. Měli problém si vzpomenout na termíny hájení ryb, na názvy rybářských technik a způsobů lovu. Naopak si vedli dobře v rozpoznávání ryb podle obrázku, dokázali vyjmenovat povinnou výbavu rybáře a věděli, co si k nim může dovolit rybářská stráž. Při praktické zkoušce dokázali složit a navázat prut, zabalit se podle kartičky na rybolov a jednomu klientovi se podařilo ulovit kapra. Společně určili, o jakou rybu se jedná a dokázali ji změřit. Z větší části se tedy podařilo naplnit výukové cíle.

V průběhu kroužku bylo klientům vysvětleno, jak je možné chránit vodní zdroje a přírodu celkově a jaký význam má recyklování odpadků. Byli vedeni k udržování čistoty nejen u vody. Podařilo se jim vštípit tyto základní myšlenky a chlapci dbali na to, aby po nich u rybníka nezůstalo žádné znečištění.

Před odevzdáním ho vždy museli očistit a zkontrolovat zapůjčené vybavení a teprve poté ho předali. Chlapci se tak naučili nést zodpovědnost za svěřený majetek. Díky tomu, že každý zodpovídal za své vybavení, které mu bylo přiděleno, a měl k dispozici soupis tohoto vybavení.

Klientům SVP se tedy podařilo předat základní informace ohledně rybaření, které dokázali využít v praxi. Díky tomu se jim podařilo zažít úspěch.

Ze třinácti chlapců, kteří se dosud projektu účastnili, se se zájmem zapojilo osm z nich. Další tři chlapci se projektu účastnili bez většího zájmu a dva se zúčastnili, aniž by chtěli.

Bohužel v našich podmínkách nebylo možné tyto chlapce nechat vykonávat jinou činnost. Personální zajištění to neumožňovalo.

Projekt byl primárně zaměřený na motivaci a podporu vhodného trávení volného času těchto chlapců. V prostředí internátního oddělení jsme zajistili, že se chlapci opravdu věnovali této volnočasové aktivitě na čerstvém vzduchu. Chlapci se naučili zacházet s pruty a naučili se základním znalostem o rybách a rybaření. To vedlo k motivaci výše zmíněných osmi jedinců, věnovat se činnosti i nadále. O rybaření se zmiňovali svým zákonným zástupcům při telefonických rozhovorech a zjišťovali, jestli by s nimi chodili rybařit v místě bydliště. Ostatní se bohužel tak nadšeně o rybářském kroužku nevyjadřovali. Cíl motivovat chlapce k vhodnému trávení času byl naplněn jen u některých z nich.

Jedním z cílů projektu bylo vést chlapce k aktivnímu odpočinku a soustředění se. Tento cíl se více méně podařilo realizací projektu naplnit. Problém je, že vést hyperaktivní jedince (tři klienti) k odpočinku u vody a k soustředění, je otázka delšího snažení.

K rybníku jsme vždy došli v době, kdy tam nebyl žádný další rybář, proto chlapci neměli možnost hovořit s dospělými rybáři. Proto nebyl v plné míře naplněn ani cíl naučit chlapce novým komunikačním strategiím.

Asi nejvíce se chlapci bavili při navazování prutů a při výběru návnad, kdy se ještě mohli neomezeně bavit a hlučet. Sedět v klidu a v tichosti při samotném lovu jim činilo poněkud problém. Většina těchto činností se odehrávala v režii jednotlivců, ale například při měření úlovku museli spolupracovat. Bylo pro ně poněkud obtížné se domluvit, stávalo se, že když se činnosti ujal jeden z nich, ostatní s ním nechtěli spolupracovat nebo naopak ten daný jedinec si nechtěl nechat jakkoli pomoci. Bylo by potřeba se aktivitě věnovat po delší dobu, aby nedocházelo ke konfliktům například při rozdělování činností u společné práce.

2.7 DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Klienti jsou v SVP zpravidla osm týdnů a v některých případech jim může být pobyt prodloužen. Nastupují v průběhu roku v nepravidelných intervalech a skupina se tak neustále doplňuje. Není to tak, že by jedna skupina najednou začala a skončila a po ní

nastoupila další. Po škole a o víkendu klienti chodí pravidelně vypomáhat na statek, kde sídlí internátní oddělení Navíc za dobré chování a při plnění svých cílů mohou odjíždět na víkendy domů a nestává se, že by byla o víkendu na internátu přítomná celá skupina. Toto je hlavní omezení realizace projektu rybářský kroužek v SVP. Zatímco se šesti klienty už jsme probírali třetí lekci, přidal se k nám další klient, který teprve vyplňoval vstupní dotazník, a do toho jsme předčasně ukončovali pobyt dalšímu klientovi. Vzhledem k tomu, že se jedná o nehomogenní skupinu, která se neustále obměňuje a navíc ne každý klient má zájem o rybaření, by bylo vhodné, aby se na rybářském kroužku podílelo více zaměstnanců. Zdá se, že lepší uplatnění by v SVP měl kroužek, který by nebyl založen na takto odborných informacích, kdy by se klienti prostě jen učili navazovat pruty, seznámili se s krmnou směsí a věnovali se samotnému rybolovu. Ukázalo se, že realizace výuky ve volném čase, je těžko proveditelné.

Výše uvedená omezení nás vedou k závěru, že do budoucna by bylo vhodné:

- do činnosti rybářského kroužku zainteresovat více zaměstnanců, aby bylo možné průběžně plynule včleňovat do jeho chodu nově příchozí jedince.
- založit kroužek spíše na praktických činnostech, kdy by se klienti prostě jen učili navazovat pruty, seznámili se s krmnou směsí a věnovali se samotnému rybolovu.

Domníváme se, že takto realizovaný kroužek, který by byl méně zaměřený na teorii a více na praxi, by mohl mít větší motivační účinek pro takové trávení času.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo zpracování pedagogického projektu, ve kterém se žáci 2. stupně základní školy v internátním oddělení střediska výchovné péče naučí prostřednictvím rybářského kroužku základy ochrany přírody a rybaření. Projekt byl primárně zaměřený na motivaci a podporu vhodného trávení volného času těchto chlapců. Cílem teoretické části práce bylo popsat problematiku poruch chování, edukaci etopedických jedinců, výchovu mimo vyučování a volnočasové aktivity. Tyto cíle byly splněny.

Cílem praktické části bylo založení rybářského kroužku v SVP, zaměřeného na motivaci a podporu vhodného trávení volného času, ve kterém by se klienti naučili základům ochrany přírody a rybaření. Tyto cíle se z větší části podařilo naplnit. Kroužek se podařilo zajistit po finanční, personální i materiální stránce, podařilo se vytvořit potřebné dokumenty pro realizaci teoretické výuky a především se podařilo Rybářský kroužek realizovat dle harmonogramu a učebního plánu (Podařilo se vést chlapce k ochraně vod a přírody, klienty seznámit se základními druhy sladkovodních ryb našich vod, vysvětlit jim rybářské techniky a techniku navazování prutů atd. Podařilo se také realizovat rybolov u rybníka a praktickou výuku na ulovených kaprech.). Především byl naplněn jeden z hlavních cílů, a to motivace klientů SVP k vhodnému trávení volného času. O rybaření se část chlapců zmiňovala svým zákonným zástupcům a zjišťovali si možnost rybolovu v místě svého bydliště. Dalším významným cílem, který se podařilo naplnit, bylo, umožnit chlapcům zažít úspěch (podařilo se jim navázat pruty, naučili se přichystat si řádně výbavu, dokázali ulovit rybu a správně ji změřit.). Kromě toho se naučili nést zodpovědnost za svěřený majetek. Podařilo se také vést chlapce k aktivnímu odpočinku a soustředění se. Tento cíl se více méně podařilo realizací projektu naplnit. Problém je, že vést hyperaktivní jedince (tři klienti) k odpočinku u vody a k soustředění, je otázka delšího snažení, což v prostředí internátního oddělení SVP není možné.

Naopak se nepodařilo kroužek realizovat ve stabilním času, nepodařilo se v plné míře naplnit ani cíl naučit chlapce novým komunikačním strategiím a také se nepodařilo motivovat všechny klienty k rybaření.

Cíle projektu byly z větší části naplněny, přesto se ukázalo, že tento systém vedení kroužku není pro potřeby SVP ideální, protože se jedná o nehomogenní živou skupinu,

kteřá se neustále obměňuje, klienti za dobré chování odjíždí na víkendy domů a navíc ne každý z klientů projevuje zájem o účast na rybářském kroužku.

I přesto, že se nepodařilo motivovat k dané činnosti všechny klienty, podařilo se je přinejmenším seznámit s další možností trávení volného času, kterou by si v prostředí mimo internát možná nikdy nevyzkoušeli. Kroužek jim ukázal novou cestu a po odchodu ze střediska volného času, už záleží na každém z jednotlivců, zda se alespoň pokusí navázat na své úspěchy z Rybářského kroužku, nebo dále ve svém životě nebude uplatňovat, co se naučil. Záležet bude také na roli zákonných zástupců, zda jim pomohou vhodně trávit volný čas a možná je budou muset tito chlapei sami motivovat a ukázat jim pozitiva volnočasových aktivit v přírodě, mezi něž se řadí například rybaření.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

HOFBAUER, B., 2004. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vydání. Praha: Portál. 173 s. ISBN 80-7178-927-5.

JAŘABÁČ, I., 2018. *Kontrakt (dohoda) jako předpoklad reedukace žáka s poruchou emocí a chování na základní škole*. Ostrava: Montanex. 112 s. ISBN 978-80-7225-453-8.

KALHOUS, Z., A KOL., 2009. *Školní didaktika*. 2. vydání. Praha: Portál. 447 s. ISBN 978-80-7367-571-4.

LECHTA, V., 2016. *Inkluzivní pedagogika*. 1. vydání. Praha: Portál. 463 stran. ISBN 978-80-262-1123-5.

MICHALOVÁ, Z., 2011. *ADD/ADHD v kontextu poruch chování*. 1. vydání. Liberec: Technická univerzita v Liberci. 120 s. ISBN 978-80-7372-733-8.

PÁVKOVÁ, J., A KOL., 2002. *Pedagogika volného času: Teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. 3. aktualizované vydání. Praha: Portál. 231 s. ISBN 80-7178-711-6.

PROKEŠOVÁ, M., 2002. *Teze k pedagogice volného času aneb vše na světě má svůj čas*. 1. vydání. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě. 67 s. ISBN 80-7042-249-1.

SLOMEK, Z., 2010. *Etopedie*. 1. vydání. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského. 96 s. ISBN 978-80-86723-84-6.

ŠAFRÁNKOVÁ, D., 2011. *Pedagogika*. 1. vydání. Praha: Grada. Pedagogika. 272 s. ISBN 978-80-247-2993-0.

VÁGNEROVÁ, M., 2012. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 5. vydání. Praha: Portál. 870 s. ISBN 978-80-7387-860-3.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1. Učební plán

Příloha č. 2. Vzor dotazníku při zahájení

Příloha č. 3. Vzor ověřovacího testu

Příloha č. 4. Soupis materiálního zajištění

Příloha č. 5. Pověření k lovu ryb

Příloha č. 6. Nástěnka k procvičování ryb

Příloha č. 7. Detail nástěnky k procvičování ryb

Příloha č. 8. Fotografie z průběhu projektu

Příloha č. 1. Učební plán

RYBÁŘSKÝ KROUŽEK – UČEBNÍ PLÁN

ALFA
STŘEDISKO
VÝCHOVNÉ PÉČE
SVITAVSKA

Vedoucí kroužku: Ing. Zdeněk Bednář

Školní rok: 2021/2022

1. Úvodní lekce:
 - a. Teoretická část: Seznámení s projektem, sdělení cílů výuky, vyplnění úvodního dotazníku, školení BOZP.
2. Druhá lekce:
 - a. Teoretická část: Kaprovití (kapr, karas, amur). Míry, doba hájení, rozlišovací znaky.
 - b. Praktická část: Pruty a navijáky.
3. Třetí lekce:
 - a. Teoretická část: Kaprovití (lín, tolstolobik); bílá ryba (cejn, plotice).
 - b. Praktická část: Signalizátory záběru, stojany vidličky.
4. Čtvrtá lekce:
 - a. Teoretická část: Dravci (sumec, štika, bolen, candát, okoun).
 - b. Praktická část: Druhy rybolovné techniky (položená, plavaná, přívlač, čefinkování, muškafení, hlubinná přívlač).
5. Pátá lekce:
 - a. Teoretická část: Ryby (úhoř, sumeček americký, mník, parma, hrouzek).
 - b. Praktická část: Rybářské uzly, vázání háčků.
6. Šestá lekce:
 - a. Teoretická část: Lososovití (pstruh, siven, losos).
 - b. Praktická část: Montáže, plavaná, vázání háčků.
7. Sedmá lekce:
 - a. Teoretická část: Rybářské řády (povolené způsoby lovu, povinná výbava, zakázané způsoby lovu, počet a hmotnost ulovených ryb).
 - b. Praktická část: Rybářské montáže (položená, vázání háčků).
8. Osmá lekce:
 - a. Teoretická část: Rybářské řády (rybářská stráž, celoročně hájené ryby a živočichové)
 - b. Praktická část: Rybářské montáže, vázání háčků a obratlíků.
9. Devátá lekce:
 - a. Teoretická část: Zacházení s ulovenou rybou, práva a povinnosti rybáře, čistota vody a u vody.
 - b. Praktická část: Házení na cíl (nahazování). Krmení (krmící směsi, nástraha, návnada).
10. Desátá lekce:
 - a. Teoretická část: Závěrečný test znalostí.
 - b. Praktická část: Praktická zkouška z rybolovu – příprava, navazování, rozpoznání, vážení, ...

Příloha č. 2. Vzor dotazníku při zahájení

DOTAZNÍK PŘI ZAHÁJENÍ RYBÁŘSKÉHO KROUŽKU

ALFA
STŘEDISKO
VÝCHOVNÉ PÉČE
SVITAVSKA

Jméno a příjmení:

Věk:

Třída:

Datum:

- 1) Máš rád přírodu? ANO – NE
- 2) Chceš se podílet na ochraně přírody? ANO – NE
- 3) Napiš, jak je možné chránit přírodu: _____

- 4) Jak ty sám chráníš přírodu? _____

- 5) Napiš, jaké znáš druhy vod: _____

- 6) Chytil jsi někdy ryby? ANO – NE
- 7) Je chytání ryb nejdůležitější činností rybáře? ANO – NE
- 8) Jsi ochoten respektovat předpisy a rybářská ustanovení? ANO – NE
- 9) Chceš se stát dobrým rybářem? ANO – NE
- 10) Umiš navazovat pruty? ANO – NE
- 11) Napiš, jaké znáš druhy ryb žijících v českých vodách: _____

- 12) Znáš i jiné živočichy, kteří žijí v našich vodách? Napiš které: _____

- 13) Napiš vše, co myslíš, že by měl mít s sebou rybář při lovu? _____

- 14) Myslíš si, že má každý člověk právo lovit, u které vody se mu zlíbí? ANO – NE
- 15) Myslíš si, že máš právo ulovit neomezené množství ryb? ANO – NE
- 16) Napiš, co si myslíš, že rybářům umožňuje rybářská povolenka: _____

Příloha č. 3. Vzor ověřovacího testu

OVĚŘOVACÍ TEST

ALFA
STŘEDISKO
VYCHOVNÉ PÉČE
SVITAVSKA

Jméno a příjmení:

Věk: Třída:

Datum:

1) O jaký druh ryby se jedná?

		
<p>a) jeseter malý</p> <p>b) amur bílý</p> <p>c) parma obecná</p>	<p>a) kapr obecný</p> <p>b) lin obecný</p> <p>c) karas obecný</p>	<p>a) hrouzek obecný</p> <p>b) štika obecná</p> <p>c) candát obecný</p>
		
<p>a) úhoř říční</p> <p>b) mník jednovousý</p> <p>c) sumec velký</p>	<p>a) okoun říční</p> <p>b) candát obecný</p> <p>c) hrouzek obecný</p>	<p>a) candát obecný</p> <p>b) parma obecná</p> <p>c) pstruh obecný</p>

Zdroj obrázků: <https://www.crsmsodry.cz/ryby-nasich-vod/>

2) Co to je hlubinná přívlač?

- a) Lov udicí prováděný ze břehu. Nástraha je aktivně vedena vodním prostředím.
- b) Tažení nástrahy za pohybující se lodí.
- c) Lov na zamrzlém rybníku. Nástraha je ponořena do otvoru vyvrtaného v ledu.

3) Kdy je v rybářských revírech hájený pstruh obecný?

- a) od 1. ledna do 15. dubna
- b) od 1. září do 15. dubna
- c) od 1. ledna do 15. června

4) Jak se měří délka ryb?

- a) od hlavy k vykrojení ocasní ploutve
- b) od žeberního oblouku k nejbližšímu konci ocasní ploutve
- c) od vrcholu rypce po konec nejdelších paprsků ocasní ploutve

5) Vymenuj povinnou výbavu rybáře:

a)	b)
c)	d)
e)	f)
g)	

6) Co to je rybářský revír?

- a) kterákoli vodní plocha, kde je možné lovit ryby
- b) úsek vodního toku začínající a končící jezem
- c) část vodního útvaru povrchových vod, kde je možný život rybi osádky a vodních živočichů

7) Může rybářská stráž zadržet lovíci osobě v případě přestupku rybářské náčini a úlovek?

- a) může zadržet úlovek, ale ne náčini
- b) může zadržet náčini, ale ne úlovek
- c) může zadržet náčini i úlovek

8) Mladá ryblka s vnitřní výživou se odborně nazývá:

- a) embryo
- b) potěr
- c) plůdek

9) Jeden ze způsobů lovu je přívlač. Jmenuj 1 další způsob:

- a)

10) Co je rybář povinen udělat, když uloví rybu, která je hájená nebo nedosahuje nejmenší stanovenou míru?

- a) rybu si nechá, protože by stejně uhynula
- b) ohlásí úlovek takové ryby rybářské stráž, zaplatí pokutu a nechá si ji
- c) musí ji šetrně vrátit do rybářského revíru, ve kterém byla ulovena

Příloha č. 4. Soupis materiálního zajištění

Povinná výbava rybáře:	Další základní vybavení k rybolovu:
1) Rybářský lístek	1) Rybářský prut a naviják
2) Povolenska a rybářský řád	2) Návnady a nástrahy
3) Členská legitimace	3) Vezírek
4) Pean, vyprošťovač háčků	4) Ručník
5) Podběrák	5) Usmrcovač ryb
6) Metr	6) Taška na úlovky
7) Propisovačka	7) Rybářská stolička

Příloha č. 5. Pověření k lovu ryb

**RYBÁŘSKÉ SDRUŽENÍ VYSOČINA
POLIČKA**

Pověření k lovu ryb na udici

dle zákona č. 99/2004 § 3

platí na rybnících Rybářského sdružení Vysočina Polička viz. str. 2

DOBA PLATNOSTI OD 1. 1. 2021 DO 31. 12. 2021

Jméno, příjmení, titul držitele: (Mělník) J. M.

Místo trvalého pobytu držitele: Mělník 42 Evid. č. zápisu: _____

Vydalo Rybářské sdružení Vysočina Polička

dne: 15. 1. 2021

Razítko a podpis: Mělník

12 ks ušlechtilých, 15 ks ostatních

Rybolov probíhá z hlediska bezpečnosti na riziko lovců.
Věříme, že i v letošním roce budou naše revíry místem, kde se setkávají kamarádi a kde má jeden ke druhému úctu.

Příloha č. 6.

Příloha č. 7.

Příloha č. 8. Fotografie z průběhu projektu.

